

Instanța de fond: Judecătoria Strășeni
Judecătorul: I. Chiroșca,
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai,

ÎNCHEIERE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului,
judecătorul
judecători

Svetlana Filincova,
Nicolae Craiu,
Dumitru Visternicean,

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Țârdea Ion,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Țârdea Ion
împotriva Ninei Focșa cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate,
și cererea reconvențională depusă de Focșa Nina împotriva lui Țârdea Ion cu
privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea faptului posesiei
și folosinței în drept de proprietate și recunoașterea dreptului de proprietate,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017,

C O N S T A T Ă :

La 11 iulie 2011, Țârdea Ion în interesele Anastasiei Țârdea a depus cerere
de chemare în judecată împotriva Ninei Focșa cu privire la recunoașterea
dreptului de proprietate a cet. Țârdea Anastasia asupra bunurilor imobile casa de
locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral
XXXXXX, cota de teren echivalent cu nr. cadastrale XXXXXX, XXXXXX,
XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX,
XXXXXX cu suprafața totală de 0,74 ha;

În motivarea acțiunii Țârdea Ion a invocat că mama sa a fost soră cu
Mîrzenco Axenia, născută la 12 aprilie 1911, și decedată la 19 iunie 1996, sora
cărora a fost și Petriman Maria care este mama pârâtei Focșa Nina, și sora
Calancea Nina.

Reclamantul menționează că Petriman Maria a decedat la 28 aprilie 1999, iar Calancea Nina în anul 2004.

Reclamantul precizează că imediat după decesul Axeniei Mîrzenco, împreună cu mama sa Țîrdea Anastasia, au continuat să prelucreze terenurile arabile de vie și livadă, ce aparțineau ca cotă de teren echivalent defunctei Mîrzenco Axenia cu suprafața totală de 0,74 ha, pe care le prelucrează până în prezent, dar deoarece mama avea o vârstă înaintată, le prelucra mai mult el, astfel, Țîrdea Anastasia a acceptat de fapt succesiunea după decesul surorii sale Mîrzenco Axenia, fiind moștenitor legal al acesteia de clasa II.

Reclamantul consideră că mama sa, acceptând și folosindu-se cu bună-credință de terenurile ce aparțineau defunctei Mîrzenco Axenia, începând din iunie 1996 și până în prezent, adică mai mult de 15 ani, poate și trebuie să fie recunoscută ca proprietară a acestor bunuri imobile terenuri arabile de vie și livadă cu o suprafață de 0,74 ha, ce au aparținut Axeniei Mîrzenco în baza art. 332 alin. (1) Cod civil.

Țîrdea Ion menționează că de fapt mama sa a intrat în posesia și folosința acestor terenuri încă din 1994, când s-au repartizat cotele de teren echivalent, conform certificatului de proprietate privată nr. 261, eliberat de către Agenția Teritorială Chișinău a Ministerului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat la 14 februarie 1994, acestea fiind prelucrate de ei cu consimțământul proprietarei Mîrzenco Axenia, respectiv certificatul se află la ei.

Reclamantul invoca că Focșa Nina pretinde și ea ca fiica uneia din surorile defunctei Mîrzenco Axenia, și anume Petriman Maria, la casa de locuit din satul XXXXXX, însă pretențiile acesteia le consideră neîntemeiate, deoarece odată ce Țîrdea Anastasia a acceptat de la bun început o parte din bunurile imobiliare ce au rămas ca moștenire după decesul surorii Mîrzenco Axenia, adică a acceptat succesiunea, ceea ce conform legislației în vigoare nu poate fi parțială, confirmă că Țîrdea Anastasia a acceptat succesiunea întregii averi imobiliare ce aparțineau surorii Mîrzenco Axenia după decesul acesteia.

Reclamantul relatează că Focșa Nina după expirarea a 40 zile de la decesul mătușii Mîrzenco Axenia (s-au petrecut toate obiceiurile legate de pomenirea defunctei) a schimbat samavolnic, fără consimțământul altor moștenitori legali, lacătele de la poartă și de la casă, împiedicând accesul celorlalți moștenitori, nu poate fi catalogat ca fapt al acceptării de către aceasta a unei părți din averea succesorală, cu atât mai mult că pârâta nici nu poate fi recunoscută ca moștenitor legal după decesul mătușii sale Mîrzenco Axenia, iar deoarece Țîrdea Anastasia a acceptat prima succesiunea asupra terenurilor surorii decedate imediat după deces, trebuie de recunoscut că a acceptat toată averea succesorală, deoarece legislația în vigoare nu prevede acceptarea succesiunii pe cote-părți.

La 26 iunie 2012 Focșa Nina a depus o cerere reconvențională prin care a solicitat: constatarea faptului acceptării succesiunii rămase după decesul Axeniei

Mîrzenco, decedată la 19 iunie 1996, de către Petriman Maria; constatarea faptului că Petriman Maria a posedat și s-a folosit în drept de proprietate, de casa de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral XXXXXX în perioada 19 iunie 1996-28 aprilie 2009; recunoașterea dreptului de proprietate al Ninei Focșa asupra casei de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral XXXXXX din r-nul. XXXXXX, sat. XXXXXX.

În motivarea cererii reconvenționale Focșa Nina a invocat că la 19 iunie 1996 a decedat Mîrzenco Axenia, născută la 07 aprilie 1911, care a fost mătușa ei și sora mamei sale Petriman Maria, ambele având numele de familie la naștere Chihaian, iar la momentul deschiderii succesiunii Mîrzenco Axenia avea un patrimoniu constituit din casă de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral XXXXXX, situată în r-nul. XXXXXX, sat. XXXXXX, dar și terenuri agricole cu nr. cadastrale: XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX.

Focșa Nina relatează că, când a decedat Mîrzenco Axenia, în viață erau următoarele persoane cu vocație succesorală: Petriman Maria, Calancea Nina, Țârdea Anastasia, toate fiind surorile defunctei, iar alți moștenitori Mîrzenco Axenia nu a avut și imediat după decesul acesteia, toate surorile, după ce s-au sfătuit, au hotărât ca averea succesorală să o moștenească mama sa Petriman Maria, deoarece ea s-a ocupat de înmormântarea surorii sale.

Focșa Nina precizează că Petriman Maria a intrat imediat după decesul Axeniei Mîrzenco în posesia patrimoniului succesoral, și anume a casei de locuit și a terenului aferent menționate mai sus, prin stăpânirea gospodăriei, efectuarea reparațiilor, prelucrarea terenului aferent, plata impozitelor etc., iar ea o ajută pe mama sa la îngrijirea acestei gospodării.

Focșa Nina mai relatează că după decesul mamei sale Petriman Maria, care a decedat la 28 aprilie 2009, unicul moștenitor al acesteia este ea, care în decurs de șase luni după decesul mamei a acceptat moștenirea prin intrarea în posesia averii succesorale, inclusiv a casei de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha, cu numărul cadastral XXXXXX, pe care mama sa o moștenește de la Mîrzenco Axenia.

Focșa Nina considera că din starea de fapt și normele pertinente rezultă că după decesul Axeniei Mîrzenco, mama sa, Petriman Maria, intrând în posesia patrimoniului succesoral lăsat de sora sa, a acceptat astfel moștenirea, iar deoarece efectele juridice ale acceptării succesiunii survin din momentul deschiderii succesiunii și succesiunea este un mod de dobândire a proprietății, dreptul de proprietate fiind valabil și fără înregistrarea în Registrul bunurilor imobile dacă provine din succesiune, Petriman Maria a devenit proprietara casei de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral XXXXXX chiar din momentul decesului Axeniei Mîrzenco, și din aceleași considerente și în aceleași temeuri de drept a devenit și reclamanta proprietară a

casei de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral XXXXXX, acceptând succesiunea după decesul mamei sale prin intrarea în posesie, inclusiv a imobilului aflat în litigiu, pe care îl posedă și astăzi.

Prin încheiere protocolară a Judecătoriei Strășeni din 26 noiembrie 2014 Țârdea Ion a fost admis în calitate de succesor în drepturile procedurale ale reclamantei decedate Țârdea Anastasia.

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni din 05 decembrie 2014, cererea de chemare în judecată s-a respins, iar cererea reconvențională s-a admis parțial și s-a constatat faptul acceptării succesiunii rămase după decesul Axeniei Mîrzenco, a.n.07 aprilie 1911, decedată la 19 iunie 1996, de către Petriman Maria, a.n. 20 aprilie 1928, decedată la 28 aprilie 1999, s-a recunoscut dreptul de proprietate al Ninei Focșa, a.n.19 aprilie 1962 asupra casei de locuit cu numărul cadastral XXXXXX.01 și asupra terenului aferent cu suprafața de 0,136 ha cu numărul cadastral XXXXXX, situate în r-nul. XXXXXX, sat. XXXXXX, în rest pretențiile din cererea reconvențională fiind respinse ca neîntemeiate.

La 31 decembrie 2014, Țârdea Ion a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii, iar cererea reconvențională să fie respinsă. Concomitent a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016 s-a dispus ridicarea de la examinare în ordine de apel a pricinii civile la cererea de chemare în judecată depusă de Țârdea Ion către Focșa Nina privind recunoașterea dreptului și acțiunea reconvențională a Ninei Focșa către Țârdea Ion privind constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea faptului posesiei și folosinței în drept de proprietate și recunoașterea dreptului de proprietate și s-a restituit Judecătoriei Strășeni pentru emiterea unei hotărâri suplimentare.

Pentru a decide astfel Curtea de Apel Chișinău a reținut că, cererea privind constatarea faptului acceptării succesiunii a fost admisă, însă nu s-a indicat locul deschiderii succesiunii, motiv din care cauza urmează a fi remisă instanței de fond în vederea emiterii unei hotărâri suplimentare în acest sens.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Strășeni din 06 aprilie 2017 s-a constatat locul deschiderii succesiunii după decesul Axeniei Mîrzenco în raionul XXXXXX, s. XXXXXX.

La 26 aprilie 2017, Țârdea Ion a contestat cu apel hotărârea suplimentară a Judecătoriei Strășeni din 06 aprilie 2017, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii suplimentare instanței de fond ca fiind ilegală și neîntemeiată, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii reconvenționale și admiterea acțiunii inițiale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017 s-a respins cererea de apel declarată de Țârdea Ion și s-au menținut hotărârea Judecătoriei

Strășeni din 05 decembrie 2014 și hotărârea suplimentară din 06 aprilie 2017 (f.d.32, Vol. II).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 06 martie 2018, Țârdea Ion a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii de recurs, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, a hotărârii Judecătorei Strășeni din 05 decembrie 2014 și hotărârea suplimentară din 06 aprilie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie admisă, iar cererea reconvențională respinsă integral ca neîntemeiată (f.d.44, Vol. II).

În susținerea recursului recurentul a indicat, că instanțele de judecată ierarhic inferioare la judecarea cauzei au încălcat și aplicat greșit normele de drept material și procedural, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, interpretat în mod eronat legea și a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Recurentul mai indică că instanța de fond a pus la baza hotărârii din 05 decembrie 2014 doar niște declarații regizate și lipsite de adevăr, deoarece martorii care au dat mărturii au interese personale în soluționarea litigiului. Mai mult ca atât recurentul susține că declarațiile acestora au un caracter defăimător, iar instanțele ierarhic inferioare s-au bazat pe mărturii și probe falsificate, iar contestația s-a nu a fost luată în considerație, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, acestea nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, iar concluziile instanței de fond expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

La 16 mai 2018 Focșa Nina prin intermediul reprezentantului, avocatul Mocanu Valentin a depus referință asupra cererii de recurs în care a menționat că recursul declarat de Țârdea Ion este unul neîntemeiat și a solicitat declararea acestuia ca inadmisibil cu menținerea fără modificări a deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, a hotărârii Judecătorei Strășeni din 05 decembrie 2014.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Țârdea Ion în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului menționat prevede că, săvârșirea a altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest sens Completul reține, că sarcina instanței de recurs la aceasta etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justice și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanța judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

In acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la

justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Țârdea Ion este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziilor instanței de apel, i-ar alegeațiile invocate în recurs nu indică încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei pentru declararea recursului admisibil.

Astfel, reieșind din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Țârdea Ion, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

DISPUNE :

Recursul, declarat de către Țârdea Ion, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean